

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 840
Vineri 4 martie
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

8 MARTIE

Apa veșnicei tinereți

Ami se cern peste fiecare frunte, neste fiecare meserie, încercând ochii, sporind trunchiul vieții cu încă un inel nevăzut. Intr-o singură profesiune poți bea însă din apa veșnicei tinereți: cea de învățator. Și cine a atins o dată cu bucele acest izvor miraculos, rămâne marcat pentru viață de nostalgia copiilor care, după cei șapte ani de acasă, fac, în pragul școlii, primii pași în lume.

Dascălija are totdeauna ceva matern în privire și în vocație. Dascălija deschide copiilor lacătele unor taine uriașe; ea îi învață graiul semnelor, dăna cuvintului care zboară dimensiunea duratei. Ea îi face să treacă, într-o singură oră, prin straturile dense de civilizație, ca fluturii care zboară inocenți peste milenii de geologie.

Între vîrsta școlarului și vîrsta dascălijei sînt uneori 10-15 ani, altele și 40-45 de ani. Între inimile lor însă, nu: un metronom bate în amîndouă piepturile același ritm emotiv și pur de pulbera rutinei. Literele, cifrele, sînt semne convenționale, obiective, pe care fiecare copil le recepționează cu un timbru propriu, cu o necunoscută în ecuația reacțiilor, pe care dascălija o urmărește cu legitimă tensiune.

VERONICA PORUMBACU

Pentru viață, pentru frumusețe, pentru omenie

Mă văd copil. Văd banca de pe care pictoarele abia ating pămîntul, simt mina caldă a învățătoarei prinzîndu-mi pumnul mic, în care condeul soviei o clipă. Apoi liceul, școala în care am învățat aștia ani. O văd pe minunata noastră profesoare de literatură română. În aceasta, de altfel, stă sensul înalt al educației: în capacitatea de a vedea în viitor și de a pregăti pe constructorii acestui viitor. Asemenea constructorii vedem în elevele noastre de azi.

Dar gîndul nu străbate numai timpul, ci și spațiul, iar Ziua Femeii este ziua tuturor femeilor, a femeilor de pe întregul glob, a suteleor de milioane de femei care reprezintă înaltă oțără uriașă în acțiunea de educare a copiilor și tineretului în spiritul păcii, al respectului reciproc și al înțelegerii între popoare, așa cum cere Declarația adoptată acum trei luni de Adunarea Generală a O.N.U., la propunerea delegației României socialiste. Această declarație corespunde intru totul înaltei meniri a femeii, care creează viața pentru viață, pentru frumusețe, pentru omenie.

Prof. MARIANA VASILESCU

O impresionantă evocare istorică

„...În urmă cu două milenii, pe meleagurile noastre viețuiau geto-dacii, pe care Herodot li numea „cei mai viteji și mai dreapți dintre traci”.

Așa a început, transpunîndu-i pe elevi în atmosfera secolului I al erei noastre, expunerea făcută recent de acad. prof. C. Daicoviciu la Liceul nr. 24 din București. Parcă o mină nevăzută a dat la o parte timpul, aducînd în fața ascultătorilor imagini și chipuri din trecutul atît de îndepărtat. Li s-au prezentat, în mod graitor, aspectele dezvoltării social-economice din staul sclavagist dac, evenimentele politice din viața dacilor, faptele de vitejie săvîrșite de ei în războaiele purtate cu statul roman, războaie care vorbesc despre măreția lor înflăcărată de a trăi liberi. Călătorînd, cu ajutorul hărții, pe meleagurile Daciei, vorbitorul a scos în evidență meritele deosebite ale geto-dacilor în contextul evenimentelor militare, a arătat că procesul contopirii lor cu romanii a fost un proces complex și îndelungat, ca urmare a căruia a luat ființă poporul român.

O pagină de istorie din viața strămoșilor noștri, o pagină de arheologie povestită prin poveștii a fost prezentată elevilor de H. Daicoviciu, autorul cunoscutei lucrări „Dacii”. O lume nebănuită s-a ivit din adîncurile unde scurgerea secolelor o îngropase, înfățișîndu-se în antica splendoare — fragmente de ceramică arsă și puternicele ziduri ale cetăților din Munții Orăștie, u-nelte, vase, pietre cu inscripții, aspecte ale culturii materiale și spirituale a dacilor. Precursorii marelui arheolog și epigraficel li s-au adăugat mărturiile din literatura istorică clasică, texte care vorbesc convingător despre contribuția geto-dacilor la tezaurul civilizației universale.

„Poporul român — a spus academicianul C. Daicoviciu în încheiere — este urmașul demn al daco-romanilor. Azi întregul popor, desăvîrșește, sub conducerea Partidului Comunist Român, construcția socialismului. Minunatele realizări obținute în ultimii 20 de ani au scos la iveală nebanuitele rezerve de muncă și creație ale poporului nostru, considerat în întreaga lume ca unul din factorii de seamă în lupta omînitii muncitoare pentru pace și progres”.

Elevii școlii au mulțumit călduros oaspeților pentru minunatele lor evocări și și-au manifestat cu profundă emoție admirația față de tradițiile de muncă și luptă ale poporului român, față de mărețele realizări ale statului nostru socialist.

Prof. PAUL V. GRIGORIU

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu

CLASIC ȘI MODERN ÎN PREDARE

Prof. univ.
FLORIN CIORĂSCU
membru corespondent
al Academiei Republicii
Socialiste România
despre
FIZICĂ

— Astăzi este unanim recunoscut faptul că, datorită uriașei sale dezvoltări din ultima vreme, fizica este deschizătoare de drumuri în progresul științifice și tehnic contemporan. Firește, aceasta face să se pună într-un mod nou și problema predării fizicii în școală. În ce măsură considerați că trebuie studiate în liceu multiplele implicații ale fizicii moderne?

— După părerea multora, programul învățămîntului fizicii în liceu trebuie să satisfacă două condiții principale, care se află de altfel într-un stînsă interdependență. În primul rînd elevii trebuie să rămîna convingși, la terminarea școlii, că fizica ocupă pe drept cuvînt o poziție de antemeritor pentru toate celelalte științe ale naturii — adică pentru chimie, biologie, astronomie, geologie etc. — că determină în mod esențial progresul medicinei, tehnologiei și al altor științe tehnice, că joacă azi un rol de neîngăjit în știința organizării vieții sociale la toate nivelele.

În al doilea rînd, cunoștințele căpătate de elevi din lecțiile pe care le ascultă din manualele pe care le studiază, din lucrările practice de laborator, din lecturile recomandate trebuie să concure la realizarea primei condiții, prin însușirea a ceea ce este propriu fizicii ca preocupări generale, ca metodică specifică și ca mod de folosire a rezultatelor sale în alte domenii.

Miezul întrebării ce mi-a fost pusă se referă desigur la cite de multe cunoștințe trebuie să fie cuprinse în programa de învățămînt a liceului și mai ales la cite de mult din fiecare. Am însă părerea că din acest punct de vedere programele actuale, așa cum se reflectă ele în manuale, sînt aproape satisfăcătoare. Ele tîn seama destul de bine nu numai de progresul fizicii în ultimele decade, ci și de fondul a-perceptiv general al tineretului nostru, normal superior față de cel al generației precedente la aceeași vîrstă. Ceea ce ar mai trebui adău-

gat privește mai ales relațiile fizicii cu celelalte științe; de asemenea, ar trebui completate unele capitole a căror intrare în actualitate este de dată mai recentă. Mă refer, de exemplu, la probleme atît de interesante pentru cultura generală cum sînt cele privitoare la fizica solidului, la emisia stimulată a radiațiilor și la alte citeva (destul de puține, cred eu).

— Cum apreciați actualele manuale de fizică?

— Dacă nu am mare lucru de reproșat programelor, manualele prezintă încă lipsuri asupra cărora mai trebuie să ne oprim. În primul rînd, o deficiență curentă constă în tendința foarte manifestă de a se prezenta absolut toate cunoștințele de fizică ca fiind lucruri perfect și definitiv lămurite. Această atitudine (caracteristică, de altfel, și altor manuale), nu este numai falsă, dar și periculoasă pentru că poate constitui o frînă în formarea gustului

elevilor pentru o știință ca fizica modernă, interesantă tocmai pentru că pune atîtea semne de întrebare, mari și mici. Și autorii manualelor, ca și profesorii, trebuie să tînă seama de faptul că imaginația tineretului se aprinde cu ușurință atunci cînd i se atrage atenția că interpretările care se dau azi cutărui fenomen sînt numai parțial satisfăcătoare, că lipsesc încă explicații adecvate pentru altele și așa mai departe. Pus în fața unor asemenea situații, un elev încearcă a-deesea interpretări proprii care, deși naive, îi dezvoltă de timpuriu interesul pentru problemele deschise ale științei, interes care — cultivat cu atenție de profesor — poate deveni pasiune pentru cercetare, motor al întregului progres al științei.

Mai există și alte lipsuri ale manualelor de fizică, printre care una, deși mult combătută, nu a fost încă complet lichidată: mă refer la formulările începute. Nu vreau să dau exemple, pentru că acestea sînt așezîi incomparabil mai puține decît cu cîțiva ani în urmă, însă vreau să subliniez cit de dureros este sentimentul de neîncredere care li cuprinde pe elevi cînd descoperă greșeli nepermise în cartea lui de căpătîi...

— Adîncindu-vă din ce în ce mai mult domeniile de cercetare, fizica devine o știință tot mai abstractă, sau, ca să folosim o formulă apremnt paradoxală a lui Einstein, devine atît de simplă încît este din ce în ce mai greu de înțeles chiar și de către specialiști. Cum vedeți rezolvarea acestui paradox al fizicii moderne pe plan școlar?

— Așa-zisul paradox este de fapt o glumă: în adevăr, ce fel de „specialist” mai este acela care nu înțelege domeniul în care lucrează direct? Este drept că apar neînțelegeri între specialiști (în înțelesul corect al noțiunii) cu privire la valoarea uneia sau altei contribuții noi; ele trebuie puse însă totdeauna

(Continuare în pag. 4-a)

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu

PREGĂTIND SESIUNILE REGIONALE DE COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE ALE CADRELOR DIDACTICE

Dezvoltarea și perfecționarea continuă a învățămîntului de toate gradele — obiectiv de seamă al politicii partidului și statului nostru — pune în fața cadrelor didactice sarcini deosebit de complexe și de importante, a căror îndeplinire cere ridicarea necontenită a nivelului pregătirii lor pedagogice și de specialitate. În această lîmînă, cercetarea științifică din domeniul învățămîntului căpătă o tot mai mare însemnătate.

În anii construcției socialiste, învățătorii și profesorii au obținut o serie de succese în cercetările legate de desfășurarea procesului instructiv-educativ. La aceste succese și-au adus contribuția și „lecturile pedagogice”, formă care a corespuns, la timpul său, cerințelor existente în acest domeniu. În condițiile actuale, însă, cînd știința și tehnica au făcut progrese uriașe, sînt necesare forme mai evaluate, care să ridice munca de cercetare din școală la nivelul exigențelor puse de partid în domeniul activității științifice. Astfel de forme trebuie să devină sesiunile de comunicări științifice ale cadrelor didactice.

În acest an, sesiunile de comunicări științifice ale cadrelor didactice la nivelul regiunilor vor avea loc la începutul lunii octombrie. Ele se vor desfășura în condițiile avîntului general al cercetării științifice din țara noastră. De aceea se cere să fie pregătite minuțios, cu un înalt simț de răspundere, cu competență.

În sprijinul învățătorilor și profesorilor care vor participa la aceste sesiuni, Institutul de științe pedagogice a publicat, în nr. 11/1965 al „Revistei de pedagogie”, o tematică orientativă. Astfel, s-au propus teme care se referă la educația ideologică-politică și moral-cetățenească a elevilor în procesul de învățămînt,

la activitatea educativă în organizațiile de copii și tineret, în grădinițe, în casele de copii, în internatele școlare, în școlile ajutoare etc. Sînt recomandate de asemenea teme privind procesul instructiv din școala de cultură generală — organizarea învățămîntului, contribuția sistemului de predare pe obiecte la dezvoltarea multilaterală a elevilor, planificarea muncii instructive etc. Alte teme se referă la îmbunătățirea conținutului învățămîntului: concordanța între programele și manualele școlare, conținutul științific al manualelor școlare, volumul și accesibilitatea acestora ș.a.m.d. Tematica orientativă are în vedere și cercetarea unor probleme legate de îmbunătățirea muncii metodice. Astfel de probleme sînt: metodică formării noțiunilor în cadrul procesului de învățămînt, formarea priceperilor și deprinderilor de rezolvare a problemelor teoretice și practice, asigurarea unei corelații corespunzătoare între diferitele obiecte de învățămînt, organizarea activității instructiv-educative pe sisteme de lecții etc. De asemenea, s-au propus teme legate de orientarea profesională a elevilor — contribuția dirigintelui la această orientare, cunoașterea intereselor și aptitudinilor acestora, atragerea părinților în munca de orientare profesională. O serie de teme privesc preocupările de actualitate din domeniul învățămîntului profesional și tehnic, precum și din domeniul învățămîntului special. Altele au în vedere cercetările legate de pregătirea și perfecționarea cadrelor didactice. Pornind de la ideea că studierea istoriei învățămîntului românesc poate aduce o contribuție prețioasă la valorificarea moștenirii pedagogice progresiste din țara noastră, tematica recomandă să se între-

prindă monografiile de școli, studii despre viața și opera unor pedagogi înaintați din regiunea sau raionul respectiv etc.

Acestea sînt doar citeva din subiectele sugerate de tematica la care ne-am referit mai sus. Desigur, tînînd seama de experiența proprie, învățătorii și profesorii pot să abordeze și alte subiecte decît cele incluse în tematică. Oricare dintre subiectele abordate va trebui să dezbată însă problemele actuale ale învățămîntului nostru, subliniate în recentele documente de partid și de stat.

Pentru ca sesiunile regionale de comunicări științifice ale cadrelor didactice să se desfășoare la un nivel corespunzător este necesar în primul rînd ca cei ce vor participa la ele să studieze în amănunțime bibliografia temei luate în cercetare, să cunoască realizările obținute în domeniul respectiv de citi care l-au abordat anterior, să dobîndească o viziune clară asupra elementelor noi ce urmează să fie scoase la iveală și fundamentate științific în cadrul cercetării. Aceasta nu trebuie să se operească la prezentarea unor date, la descrierea amănunțită a faptelor din viața școlii. Astfel de fapte căpătă însemnătate științifică numai atunci cînd se dezvăluie, prin analiza lor, tendințele de dezvoltare, legitățile procesului instructiv-educativ, cînd slujesc drept bază pentru generalizări și duc la con-

ION MODORAN
secretar științific
PETRE BĂRBULESCU
șef de secție
la Institutul de științe pedagogice

(Continuare în pag. 4-a)

PROFLURI

Maria Tăcutu

În timp ce colega noastră pune telefonul în furcă, pe chipul ei se poate citi o intensă bucurie și emoție:

„Știi cine era? M-a chemat un fost elev de-al meu, să mă întrebe când mă poate vizita!”

Elenul cu pricina absolvise școala acum vreo zece ani. Ni-l amintim cu toții, căci pe atunci el fusese „un caz”. Avea deosebite aptitudini de studiu, dar în același timp o situație familială dificilă. Maria Tăcutu, învățătoarea lui, se preocupase mult să-i asigure condiții nu numai pentru terminarea școlii generale, ci și pentru continuarea studiilor. Și iată că n-a uitat-o nici după afiția ani...

— Știi, acum lucrează ca inginer la uzinele „Steagul Roșu”...

„Maria Tăcutu ne auzi, faptul mindră,

de nădejde, omul cel mai îndrăgît din anii de școală, relevă mai mult decât merite didactice: conturează o vocație pe deplin realizată. Tovarășa Tăcutu intuiește în fiecare dintre individualitățile pălăniei care i-au fost încredinate personalitățile de mîi lirice și reușește să dea fiecărui copil o primă îndrumare pe calea profesiei viitoare, care de cele mai multe ori se dovedește pe deplin îndreptățită.

La Maria Tăcutu, pe fondul unei imense iubiri pentru copii, s-a sudat organic o concepție profund științifică asupra muncii didactice. Începînd cu cea mai simplă întrebare adresată școlărilor și terminată cu recomandarea diferențiată a temelor pentru acasă, totul din activitatea acestei învățătoare emnente, cu

care se mîndrește întregul colectiv al Școlii generale nr. 6 din Brașov, vedește știința de a pătrunde cu cea mai mare delicatețe și subtilitate în universul sufletesc al copiilor. Factorul esențial și exemplar al acestei munci este strădania continuă de perfecționare prin studiu. Mărturie pentru această statură examenele de gradul II și apoi de gradul I trecute „cum laude”. Faptul că Maria Tăcutu a fost recent aleasă secretar al Sindicatului învățămînt din orașul Brașov este o dovadă a stimei și aprecierii de care se bucură în întregul nostru oraș, iar titlul de învățătoare emerită care i-a fost conferit recent, o recunoaștere a meritelor ei pe planul întregului nostru învățămînt.

JUSTINIAN VINTILĂ

Alice Streza

Există, în activitatea profesarei de matematică Alice Streza din Carei, un element dominant care închide în sine esența unui simbol: transmiterea succesivă, din promoție în promoție, a pasiunii pentru creșterea celor mai tineri elevi ai patriei. Simbolul este amplificat în această privință de forța exemplului personal, căci acum profesoară a secției pedagogice a liceului din Carei și-a început în însăși cariera ca învățătoare, modelînd gîndirea și caracterul celor care abia începeau să pătrundă tainele abecedarului și ale operațiilor aritmetice.

A devenit mai tirziu, studiind continuu, profesoară de matematică.

O profesoară cu rezultate dintre cele mai valoroase. Dar, dincolo de faptul că elevii ei reușesc să-și însușească pe deplin secretele rezolvării ecuațiilor algebrice sau trigonometrice, trăsăturile care încheiează portretul profesoarei Streza sînt cele ale dăltătorului de caracter, ale descoperitorului de pasiuni esențiale.

Ne oprim, din noianul de exemple pe care le oferă munca ei, la unul, deosebit de semnificativ: evoluția clasei pe care a condus-o ca dirigintă timp de 5 ani și ai cărei elevi și-au început ei înșiși în acest an școlar activitatea ca educatori ai tinerii generații. Era, la începutul drumului, o clasă obișnuită, poate chiar puțin

sub nivelul promoției care a precedat-o sau al celei care a urmat-o. Timp de cinci ani diriginta Alice Streza a determinat în rândurile acestui colectiv acumulari cantitative, uneori lente, dar stabile, a călît conștiința la nivelul misiunii ce urma să li se încredințeze. La capătul celor 5 ani, promoția îndrumată de Alice Streza a promovat în proporție de sută la sută, marea majoritate cu medii de peste 7. Desigur, faptul este important dar nu esențial. Esențial este că tinerii aceștia au devenit și ei, la rîndul lor, adevărați educatori. Iar în alaiul lor actual, asemenea ofelurilor înobilitate, s-au contopit o

parte din înaltele calități ale profesarei care i-a îndrumat.

În decursul carierei sale didactice, Alice Streza a format sute de astfel de învățători.

— Vi-i mai amintiiți pe toți, tovarășă profesoară —

— Cum să nu! Ba chiar îi văd adesea.

Între-așadar, Alice Streza înscrie și astăzi, cu căldură și emoție, însemnări în vechile caiete: Ecaterina Huluga s-a măritat. Se afirmă că o educatoare fruntașă... Viorica Varga confirmă așteptările. A trecut pe la mine să se sfătuiască în privința unei cercetări științifice pe care vrea s-o efectueze...

AL. CERBU

Elena Ciucescu

Într-o comună din jurul Slatinei, la Icoana, continuînd călătoria începută de-a lungul Dunării, am întîlnit o învățătoare însușită de pasiunea pentru arta românească. Este învățătoarea emerită Elena Ciucescu, azi pensionară.

În stăpînirea ei se află poate cea mai mare colecție personală de artă populară din țară. Cîte există în țară: ulițe și scărițe, covoare și șperetele dragostea de frumos a unui întreg popor transmisă prin munca și talentul unei femei. Sînt în această colecție 5.000 de modele, fiecare cu un alt motiv, de vîrste di-

ferite, din regiuni diferite. De la Maramureș, unde și-a început Elena Ciucescu munca de dăscălită și pînă la Dunăre, s-au așternut an de an, în lăzile ei, după ce mai înainte fiecare fir a trecut prin mîinile ei, zeci și sute de ii, bundițe, șerpețele, tablouri, semne de carte.

De la vîrsta copilăriei, timp de peste 45 de ani, a migălit fără preget la cusături populare, ca și cum ar fi fost angajată la o mare lucrare fără sfîrșit. De pe multe plături și melaguri ale țării, unde a fost învățătoare, a adunat motive de cusături populare vechi de sute de ani, descoperind modele ne-

asemuite. Chelimir de alădăli, îi lucrute cu artele negre, prostiri, măframe, într-o nesfîrșită gamă de culori vorbesc despre nepuizabilele resurse de frumusețe deoparte de creația populară. Pentru a ilustra ce muncă a cerut o asemenea temerară inițiativă, e ajuns să menționăm că pentru o singură esarfă au fost necesare 800 de mîi de împunsături de ac.

Iar dacă n-a uitat greutatea atitor ani de muncă, a miilor de nopți albe petrecute lucrînd, învățătoarea Elena Ciucescu are marea satisfacție a muncii rodnice, reușind să realizeze

un mare și bogat material folcloric, nespuse de interesant pentru cine vrea să cunoască tîzorul artei populare. Și acum, în anii de pensie, lucrează cîte 16 ore pe zi pentru a adăuga colecției și ultimele flori ale gîndului ei.

Cine ostenește pînă la icoana își vede strădaniile drumului răsplătite de bucuria de a cunoaște o adevărată comoară de artă românească, adunată din reînvișirile de frumusețe ale unui popor prin neastîmpărul degetelor și eferescența sufletului Elenei Ciucescu, învățătoare nu numai de slovă și tibîșir.

C. RADOI

Maria Petre

Notez dintr-o convorbire:

— Noțiunea de „7 ani de-acasă” ar trebui, în lumina realităților actuale, reconsiderată în mare măsură. Grădinițele la care, în majoritate, copiii își petrec aproape întreaga zi de activitate au preluat multe sarcini în domeniul formării acestor 7 ani de-acasă. Aveți mereu prilej să vedem cum înmușuresc viitoarele trăsături de caracter — spirit de inițiativă, simț de dreptate, îndrăzneală, solidaritate — dar și cum apar unele trăsături negative care pot fi acum mai ușor ca întîmplînd învinse.

— Aceste trăsături se depistează în activitatea cotidiană. Cum procedați însă pentru a încuraja pe de o parte dezvoltarea unor, pe de altă parte pentru a contracara și învinge cele negative?

— Exemplele pe care le voi da poate sînt aparent minore. Gîndiți-vă însă că sînt pe

măsura vîrstei și preocupărilor unor preșcolari. Să luăm de pildă jucăriile. Unele dintre acestea le-au fost dăruite copiilor, în cadrul grădiniței, de Moș Gerilă și la îndemnul nostru „micii elevi” au fost de acord să rămîni în continuare aici, ca bunuri în folosința comună. Unii copii consideră și astăzi căcîria primitivă inițial drept „al lor” și își arogă drepturi speciale asupra acestora. Într-un caz, copilul a mers atît de departe încît pentru a-și dovedi „drepturile” a strîcat jucăria. I-am explicat imediat, la nivelul lui de înțelegere, cît de urît fîță de colectiv este acest gest. A venit apoi recreția. Copilul cu pricina n-a ieșit în curte. L-am văzut cîmbîrîndu-se într-un colț cu basculanta strîcată; a ieșit din ascunzătoare de-abia la mijlocul orei următoare cînd, de bine de rău, reușise s-o repare. Cît despre drepturi speciale asupra „jucăriei mele” de atunci n-a mai fost vor-

ba... Alt exemplu: într-o vreme, atunci cînd își rupeau agățătoarele prosoapelor, unii copii aveau tendința să le schimbe cu ale altora. Am observat faptul dar n-am introdus nici un fel de pază. În schimb am alătit o poveste care punea în țir-o lumină proastă pe cei care încearcă să arunce asupra altora vina lor, amintind la sfîrșit și cazul prosoapelor. De atunci nu s-au mai întîmplat schimbări, iar atunci cînd li se rupea agățătoarea prosoapului copilul căuta singuri să și-o repare singuri. (Bineînțeles în toate cazurile supravegherea educatoarelor este subînțeleasă).

— Se pare că introducerea unor situații reale în jocuri și povești constituie una dintre metodele curente de educație pe care le folosiți.

— Aș vrea să subliniez că nu este vorba numai de poveștile spuse de noi, educatoarele, ci și de cele pe care le solicităm copiilor. Mă

preocupă mult, ca o temă de studiu, problema dezvoltării vorbirii copiilor în cadrul jocurilor de creație. Unele colege susțin că e foarte greu să-i determini pe copii să „credeze” povești. Materialul adunat de mine pînă acum contrazice această părere: iată aici transcrise povești spuse de copiii grădiniței noastre pe o temă sau în jurul unui anumit obiect, povești care au desigur elemente din naratiunile cunoscute de ei anterior, dar în ansamblu evidentă o autentică originalitate. Sper că voi putea concretiza acest material faptic într-o lucrare cu caracter științific.

— Ne oprim aici cu notațiile. Interlocuotoarea noastră: educatoarea Maria Petre, directoarea grădiniței de copii a U.C.F.S. din București. Activitatea ei ilustrează că „marile probleme mici” constituie terenul unor fructuoase investigații didactice.

FLORIN MIRCEA

ÎN LABORATOARELE ȘCOLARE

În ultimul timp se manifestă deosebite preocupări pentru modernizarea predării. Consfătuirile organizate pe această temă de Ministerul Învățămîntului, de societățile științifice, dezbaterile purtate în presa pedagogică și în alte publicații subliniază că modernizarea predării este strîns legată de activitatea elevilor în laborator.

Ținînd seama de ponderea tot mai mare pe care o capătă demonstrațiile și experiențele de laborator în ansamblul pregătirii elevilor, am pornit să vizităm cîteva din laboratoarele școlilor Capitalei.

Aparate și truse care trezesc entuziasmul...

Ne aflăm în laboratorul Liceului nr. 25 din raionul „16 Februarie”. Spațios, el poate asigura în condiții bune activitatea a doi elevi. Alături, camera laboranților (trei) și un depozit de material didactic (după luni, mese, cînti îngrijit rînduile). Aici se pregătesc lucrările practice.

Material didactic mult în mare măsură, nou. Școala însăși e nouă. Numeroase aparate și truse sînt înlesnec demonstrate unor cunoștinți din domeniul fizicii moderne. Ele sînt rezultatul lăudabilului efort de modernizare susținut de Întreprinderea de material didactic. Impresionează aspectul și calitatea truselor pentru experiențe cu semiconductori, ca și cele de electricitate. Sîntesc admirabile trusele pentru experiențe din domeniul microundelor, care ar putea figura cu cinste și în laboratoarele de specialitate. Am cercetat piesa cu piesa cele 23 de componente ale trusei pentru experiențe de electromagnetism, împreună cu cele 4 anexe ale sale, între care dispozitivul pentru demonstrarea punctului Curie și ansamblul de bobine pentru demonstrarea cuplajului magnetic ne-au trezit pur și simplu entuziasmul. La rîndul lui, generația Van de Graaf, bine realizat din punct de vedere științific și tehnic, reprezintă pentru elevi o adevărată introducere în cadrul științific al laboratorului de cercetare. Pentru realizarea unor asemenea materiale didactice nu putem decît să exclamăm: bravo I.M.D.!

— Cum să nu! Ba chiar îi văd adesea.

— Într-adevăr, Alice Streza înscrie și astăzi, cu căldură și emoție, însemnări în vechile caiete: Ecaterina Huluga s-a măritat. Se afirmă că o educatoare fruntașă... Viorica Varga confirmă așteptările. A trecut pe la mine să se sfătuiască în privința unei cercetări științifice pe care vrea s-o efectueze...

..și altele care trezesc mila

Așadar, I.M.D.-ul a dovedit perentoriu, prin multe din produsele lui, că poate pune la dispoziția școlilor aparate moderne, care funcționează excelent și care trezesc interesul elevilor nu numai prin ceea ce demonstrează, ci și prin modul lor de prezentare. Cu atît mai mult surprinde faptul că, alături de asemenea aparate, întîlniți în laboratoarele altele care „nu merg” de loc sau „merg” cu eșiu cu vai.

Balanțele, afară de una de tipul celor de cîntărit scrisori, nu sînt corecte. Ele livrează cu lipsă la cîntar, experiențele devenind inexacte. Trusa de electronică, nouă, este frumoasă, elegantă chiar, am spune, dar prezintă unele crize de „incapacitate” nejustificată. Ea „nu răspunde” conform schemei, funcționează numai în parte. Una dintre noile bobine Ruhmkorff nu a funcționat nici cînd era nouă-nouță și continua să ocupe un loc în inventar păstrînd aceeași atitudine de mutism științific. Voltmetrul Hoffmann, utilizat pentru a demonstra electroliza, suferind de uzură prea înaintată, „scapă” hidrogenul și oxigenul și nu mai arată nimic celor care, eventual, nelăsîndu-se dezarmați din capul locului, continuă să experimenteze cu el. Tubul lui Toricelli este și el de neutilizat. În dulap, cumini și alinate ca două surori gemene, stau două mașini pneumatice. Stau, pentru că nu pot funcționa. Întrebat, ar invoca poate scuza unor garnituri lipsă sau uscate. Cert este că din pricina lor nu se pot efectua o serie de lucrări practice: experiențele privind căderea liberă în vid a corpurilor, experiențele cu emiserele de Magdeburg. Nu se pot demonstra nici legile descărilor în gaze întrucît, deși există tub, nu se poate executa compresiunea.

Să cercetăm și aparatul pentru lucrări frontale. De pildă, ampermetrele și voltmetrele. Să încercăm să le folosim. Elevii lucrează cu ele, notînd citirile făcute pe cadran în caietele lor. Stupoare! Citirile arată că o cantitate de căldură variază invers proporțional cu intensitatea curentului utilizat. Deci, exact contrariul a ceea ce ar trebui să rezulte din experiență! Cel puțin așa susține de sute de ani fizica și așa arată ampermetrele bune. Acesta, însă, trebuie adus la realitate în mod discret, prin ciocănire cu degetul.

Pentru executarea unor experiențe care necesită surse de curent continuu, ca și pentru unele experiențe de chimie, există un redresor cu seleniu. Dar și acesta este mereu defect. Cît despre aparatul de demonstrare a magnetismului, aici două bare

observate abia înaintea lecției. Apoi, laboranții nu știu întotdeauna cum să minusculeze aparatele moderne, ceea ce duce la deteriorarea lor. În sfîrșit, trebuie semnalat că unele aparate sosesec de la început în școli cu deficiențe de funcționare.

Între zina săracă și cenușăreasa bogată

Comparația dintre zina cea săracă și bogata cenușăreasă ne este sugerată de situația existentă la școlile generale nr. 163 și nr. 166.

Școala nr. 163, mai veche, nu dispune de un laborator modern. Este însă bogat înzestrat cu aparate de tot felul. Experiențele se fac la catedră, iar elevii asistă numai. Cu totul altfel se prezintă lucrurile la Școala generală nr. 166. Aici există un laborator de fizică spațios. În schimb, materialul didactic pentru experiențe și lucrări practice este insuficient. Cu alte cuvinte, ca să parafrazăm un gen curent de exprimare din fizică, cantitatea de aparate prezentă în cele două școli este invers proporțională cu posibilitățile de folosire a lui.

Situația aceasta ridică atît probleme legate de organizarea activității în laboratoarele școlilor, cît și altele privind modul de desfășurare a aprovizionării cu material didactic a acestora. Se pare că secția de învățămînt a raionului 16 Februarie nu privește întotdeauna în ansamblu aprovizionarea școlilor cu material didactic. Cînd, în toamna anul trecut, s-au completat bogatele formulare prevăzute în acest sens, dezideratele școlilor erau în întregime cuprinse în ele. Din păcate, a lipsit o examinare temeinică a situațiilor de la caz la caz. Ca urmare, cerințele nu au fost satisfăcute într-un mod echilibrat și ținîndu-se seama de efectul utilizabil din laboratoarele școlilor.

Există largi posibilități de dotare a laboratoarelor școlare cu material didactic modern, de bună calitate, care satisfac, prin aspect și mod de funcționare, cele mai pretențioase exigențe. Aceste posibilități însă nu sînt folosite cu toată eficiența. Concluziile care se impun, tocmai pentru a determina utilizarea cea mai largă a laboratorului în procesul de învățămînt, privesc atît școlile, cît și I.M.D. și secțiile de

învățămînt ale sfaturilor pontuale.

La nivelul școlii este necesară o mai bună organizare a laboratoarelor, ca și pregătirea preliminară, cu toată grija, a lucrărilor practice. Manipularea cu atenție a aparatelor, verificarea lor, semnalarea la vreme a defecțiunilor, repararea pe loc a celor măruntе trebuie să constituie o preocupare permanentă, organizată a colectivului de profesori de specialitate.

La rîndul său, I.M.D. trebuie să-și sporească eforturile pentru a livra numai materiale bine puse la punct și în același timp să-și ridice și mai mult exigența în asigurarea controlului de calitate. De asemenea, este necesar ca I.M.D. să studieze modalitățile de organizare a operațiilor de reparare a materialelor didactice defecte. Sugerăm constituirea unor echipe volante de reparații în București și a unor echipe de reparații „centralizate” la depozitele de material didactic de pe lîngă secțiile de învățămînt regionale.

În ceea ce privește secțiile de învățămînt, acestea vor trebui să ia măsuri în vederea preluării materialului didactic de la I.M.D. printr-o recepție serioasă, la care să participe și delegații ai școlilor cărora le este destinat utilajul livrat, astfel încît să se evite preluarea unor materiale a căror calitate generează ulterior reclamații.

Cu prilejul dotării anuale, secțiile de învățămînt au datoria de a analiza cerințele școlilor de la caz la caz, pentru a asigura o aprovizionare echilibrată a acestora cu material didactic. Sugerăm de asemenea, pentru ridicarea nivelului de pregătire al laboranților, organizarea de către secțiile de învățămînt, cu ajutorul cadrelor de specialitate, a unor scurte cursuri de calificare.

Laboratorul — imagine fidelă a experimentării dirijate în scopul fixării cunoștințelor din domeniul fizicii — a fost multă vreme un deziderat. Așa cum îl avem astăzi reprezintă o cucerire a școlii noastre noi. De calitățile și preocupările profesorului de fizică și de strînsa colaborare a factorilor interesați depinde transformarea acestei cuceriri într-o realitate confirmată prin cunoștințele și deprinderile tot mai trainice dobîndite de elevi.

D. TODERICIU

Lucrări practice în laboratorul de chimie al Liceului nr. 2 din Bacău.

Liceele de specialitate

Structura și profilul liceelor de specialitate — sinteză a cerințelor sociale

Problema organizării liceelor de specialitate a stîrnit un viu interes în rândul cadrelor didactice, al specialiștilor în pedagogie și în diverse ramuri de producție, fapt concretizat în numeroase opinii exprimate în paginile publicațiilor noastre. Aș dori să discut și eu, în acest articol, câteva aspecte ce privesc organizarea acestor licee.

Este un lucru știut că structura și profilul unei școli sînt în funcție de scopul acesteia, scop care sintetizează în modul cel mai adecvat anumite cerințe sociale. Scopul are menirea ca, pe baza determinării obiectivelor ale prezentului, să proiecteze fenomenul în viitor, să ne dea perspectiva desfășurării activității. Din acest punct de vedere mi se pare că unele din opiniile exprimate pînă acum în presă cu privire la liceele de specialitate abordează problema numai în funcție de coordonatele prezentului (fapt de mare importanță, dar insuficient), ceea ce duce la eludarea unor aspecte de perspectivă și la analiza incompletă a chestiunilor de considerat.

Relația dintre învățămînt și cerințele vieții sociale trebuie, cred, privită într-o perspectivă mai largă, raportînd-o la anumite necesități ale viitorului, la o seamă de cerințe sociale mai îndepărtate, care se profilează ca tendințe și care trebuie luate în considerație pentru că marchează anumite momente în dezvoltarea învățămîntului. Dinamica acestei relații e impusă de înșeși rapidele transformări sociale ce au loc în țara noastră. Privită în acest context, organizarea și profilarea liceelor de specialitate capătă unele dimensiuni nedisutate pînă acum în mod special.

Este evident că liceul de specialitate (de orice tip ar fi el) este o instituție școlară a viitorului, al cărui profil trebuie în așa fel fixat încît să aibă pe de o parte stabilitate corespunzătoare și pe de altă parte o anumită elasticitate, o mobilitate care să-l facă adaptabil la cerințele și schimbările sociale ce vor apărea. Pentru a-l asigura aceste calități, organizarea lui trebuie să țină seama de tendințele de dezvoltare și diversificare a științelor, de diversificarea profesiunilor — într-un cuvînt, de schimbările ce vor avea loc într-un domeniu sau altul de activitate. Cu alte cuvinte, se impune un studiu prospectiv — de tinută științifică — al acestor aspecte, menit să asigure liceelor de specialitate cali-

tățile la care m-am referit și, într-o anumită măsură, chiar posibilitatea de a deveni în unele privințe prezentul, în perspectiva viitorului.

Cîteva argumente:
Absolvenții liceelor de specialitate vor trebui să se integreze în producție după o perioadă de acomodare micșorată la maximum, să se adapteze rapid la schimbările tot șit de rapide (dacă ținem seama de ritmul revoluției tehnico-științifice contemporane) care au loc în profesiunile lor (și poate și în altele înrudite). Nu ne putem mulțumi ca ei să fie simpli executanți, ci va trebui să-i pregătim astfel încît să poată munci creator, să valorifice la maximum toate posibilitățile de care dispun.

O altă problemă care atestă necesitatea organizării prospective a liceelor de specialitate este și următoarea: absolvenții acestora vor intra în producție după o perioadă de 5-6 ani de pregătire (personal consider că aceasta ar trebui să fie durata liceelor). Dacă profilul liceelor de specialitate (mai ales al celor care vor pregăti cadre pentru activitatea productivă nemijlocită) nu va ține seama de tendințele de dezvoltare și diversificare a respectivelor domenii de activitate pe o perioadă mai mare de timp, atunci absolvenții vor veni în producție cu o pregătire cel puțin insuficientă. Aceasta cu atât mai mult cu cît în unele domenii de activitate în 5-6 ani se produc schimbări radicale. Și să nu uităm că tinerii pe care îi vor pregăti în anii noștri liceele de specialitate se vor afla în producție și în anul 2000. De aceea consider că specialiștii din diferite ramuri de producție care opinează pentru un anumit profil al liceelor, pentru un anumit raport între obiectele de studiu și chiar pentru anume obiecte de studiu, trebuie să aibă în vedere și tendințele care se profilează în respectiva ramură de producție, pentru a nu încălca planurile și programele de învățămînt cu lucruri inutile sau susceptibile de a fi depășite într-un timp scurt.

Trebuie să se țină seama și de faptul că în viitor va fi prelungită durata învățămîntului obligatoriu. Aceasta va antrena după sine schimbări substanțiale, pe care liceele de specialitate vor trebui să le asimileze fără mari perturbări în pregătirea elevilor lor.

O chestiune în care nu s-a ajuns la un consens e aceea a raportului dintre cultura generală și specializare. Unii — în genere cei ce profesază în domeniul afectat de organizarea liceului respectiv — susțin necesitatea unei ponderi apropiate la obiectelor de învățămînt ce tînesc specializarea, argumentînd că scopul liceului e formarea unui specialist de înaltă calificare. Alții — chiar dacă se susține o pondere aproximativ egală a obiectelor de cultură generală și a celor de specialitate, se socotesc că ar fi bine ca obiectele de cultură generală să fie grupate mai ales în primii ani ai liceului. După părerea mea, nici una din aceste soluții nu rezolvă just problema. Pînă a mă referi aci la diferențierile ce se impun de la un liceu la altul, optez pentru „egalitate”, iar în orice caz excludînd ruptura propusă de unii prin gruparea obiectelor de specialitate mai ales în ultimii ani de studiu. Se impune neapărat să ținem seama de faptul că numai imbinarea armonioasă a pregătirii de cultură generală și de specialitate poate asigura pregătirea

unor oameni cu formație științifică riguroasă și în același timp cu un larg orizont de cultură generală.

Pe de altă parte, trebuie avut în vedere și faptul că o parte din absolvenții liceelor de specialitate vor urma cursurile unor institute de învățămînt superior. Se impune deci ca ei să aibă o pregătire corespunzătoare și din acest punct de vedere. Iată o altă zonă de studiu prospectiv — tendințele ce se manifestă în dezvoltarea învățămîntului superior, pentru a adapta liceul de specialitate și la aceste tendințe.

Se desprinde nemijlocit concluzia că liceele de specialitate, prin organizarea lor, trebuie să fie sensibile în cel mai înalt grad la barometrul schimbărilor sociale, pentru a se putea adapta și perfecționa din mers.

Asist. univ. EMIL PAUN

Cîteva probleme de bază privind viitoarele licee agricole

Pentru pregătirea unor buni tehnicieni în domeniul agriculturii cred că va fi absolut necesar ca viitoarele licee agricole să fie dotate cu ferme didactice, profilate în funcție de specificul școlii, bine utilitate și amenajate, astfel încît instruirea practică a elevilor să se poată realiza în cele mai bune condiții și cu mijloacele moderne folosite în producție. Ultima etapă a instruirii practice a elevilor se va desfășura desigur în unitățile de producție, pentru ca viitorii tehnicieni să se familiarizeze cu problemele pe care le ridică acestea. Aici, elevii practicanți vor trebui să fie îndrumați și supravegheați neapărat de cadre tehnice, indicate special pentru aceasta de unitățile respective.

Cred că ar fi bine ca elevii viitoarelor licee agricole să fie recrutați numai pe baza examenului de admitere, acordîndu-li-se burse de stat în funcție de rezultatele obținute. Ar urma, în felul acesta, să se încheie contracte directe între școlă și elevi. Aceasta ar face ca recrutarea lor să fie mai ușoară și ar permite să se selecționeze elemente dotate pentru meseria respectivă, interesați de munca în domeniul agriculturii.

În ce privește repartizarea teritorială a viitoarelor licee agricole, cred că va trebui să se aibă în vedere, în stabilirea ei, specificul regiunilor. Ar fi indicat, consider, ca actualele școli tehnice agricole să fie transformate și ele în licee agricole.

Ing. CONSTANTIN BERGHER
Sibiu

Un singur tip de liceu economic sau licee economice pe profil?

În discuțiile purtate pînă acum cu privire la viitoarele licee economice, s-au făcut propuneri diferite. Unii au fost de părere că trebuie să se înființeze un singur tip de liceu economic, alții s-au declarat adepții liceelor pe profil: în mod diferit pentru sectorul comercial, pentru sectorul cooperatist, pentru statistică și finanțe ș.a.m.d.

După părerea mea, este indicat să se organizeze un singur tip de liceu, care să pregătească viitoarele cadre medii de economiști, contabili, planificatori etc. pentru orice ramură a economiei noastre naționale. Consider că propunerea de a se crea licee economice cu profil special pentru industrie, cooperatie, comerț ș.a.m.d. este nepotrivită, intrucît în felul acesta s-ar ajunge la o instabilitate a rețelei de școli și în același timp la o instabilitate a cadrelor didactice.

Crearea unui singur tip de liceu economic, cu durata de cinci ani, ar rezolva problema stabilității rețelei sub toate aspectele, cu condiția ca disciplinile de specialitate să li se dea ponderea de ore necesară pentru desăvîrsirea unei bune pregătiri. De exemplu, în primii 3 ani s-ar putea rezerva din totalul de ore, 55 la sută pentru cultura generală și 45 la sută pentru disciplinele de specialitate, iar în ultimii doi ani ponderea aceasta s-ar putea inversa, ajungîndu-se chiar pînă la 60 la sută pentru materiile de cultură tehnică generală și cultură tehnică de specialitate.

Fostele licee comerciale din țara noastră pregăteau contabili pentru toate ramurile economiei (industrie, agricultură, bănci etc.). Cu atât mai mult astăzi, cînd există un sistem unic de evidență, iar bazele teoretice ale contabilității sînt valabile pentru orice ramură, este posibilă, după părerea mea, organizarea liceelor economice pe un singur tip. Eventual, în ultimii doi ani s-ar putea crea două secții: secția evidență și secția merceologie. Aceasta, intrucît merceologii au o pregătire diferită de a contabililor, planificatorilor sau statisticienilor.

Prof. VICTOR GRIGORESCU
București

CONSFĂTURILE DE LUCRU DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

La Ministerul Învățămîntului au avut loc constatări de lucru în scopul modernizării predării în școala generală și în liceu. Organizate pe colective de lucru (educație cetățenească, biologie, matematică etc.), consfăturile au dezbătut probleme legate de îmbunătățirea programelor și manualelor școlare, de integrarea noilor descoperiri tehnice în predare, de raportul dintre clasic-modern și dintre practic și teoretic și studiul diferitelor discipline științifice.

Coordonatele majore ale modernizării disciplinelor matematice

În cadrul constatării referitoare la predarea matematicii s-au adus în dezbateri o serie de probleme deosebit de interesante atît cu privire la metodele predării, cît mai ales cu privire la conținutul științific al învățămîntului matematicii. Participanții la constatare — academicieni, profesori din învățămîntul superior și în liceu — au acordat prioritate aspectelor concrete pe care le implică modernizarea studiului diferitelor discipline matematice.

Asemenea aspecte sînt raportul dintre clasic și modern, dintre cantitatea de cunoștințe și rigurozitate, dintre teorie și exercițiu etc. Evidențînd valoarea și însemnătatea exercițiului, a necesității absolute de a sprijini însușirea fiecărei cunoștințe pe exercițiu aplicativ ei, de a combate tendința spre memorarea mecanică, cei care au luat cuvîntul în cadrul constatării au arătat în același timp că a rămîne tributari exclusiv unei asemenea concepții înseamnă a greși — și aceasta pentru că matematica trebuie să facă în permanență apel la facultățile de înțelegere pe care exercițiul singur nu le promovează întotdeauna. Astăzi, cînd aparatul matematic este necesar în orice ramură a științei și tehnicii, cînd procesul de matematizare a pătuns adînc în biologie, medicină, filologie etc. și a cucerit aproape în întregime noi capitole din fizică și chimie, cînd tehnica modernă își găsește cel mai solid sprijin în aplicațiile directe și concrete ale matematicii, nevoia de matematică a devenit pregnantă. Așa cum sublinia acad. Grigore Moisil, matematica predată astăzi în liceu trebuie să tindă la un nivel mai ridicat decît simpla interpretare a unor formule și aplicarea lor mecanică. A reduce matematica la o simplă comentare aplicată a formulelor este sinonim cu a învăța pe de rost un calendar. Acad. Gr. Moisil s-a referit în continuare la experimentele realizate la Liceul „N. Bălcescu” din Capitală pe linia studierii înființării unor clase speciale de matematică, experimente pe care le conduce Facultatea de matematică a Universității București. Asemenea experimente — s-a subliniat în constatare — ar putea fi extinse și în alte centre universitare, intrucît pot furniza indicații prețioase și celor care au în studiu problema modernizării predării matematicii în liceu.

Participanții la discuții au arătat că preocuparea de a realiza o tratare modernă a studiului matematicii nu trebuie să ducă la înlăturarea cunoștințelor de matematică clasică. În învățămîntul matematic nu se poate ridica un zid între clasic și modern. Matematica modernă se bazează pe cea clasică și elementele noi izvorăsc din bogăția de rezerve încă neexploatate ale clasicului. În această lumină, introducerea noului aparat ca o operație complexă și delicată, de stabilire a unor raporturi precise între noțiunile clasice, la care nu se poate renunța, și cele noi, care trebuie introduse cu prudență necesară. Matematica predată în liceu trebuie să fie o matematică algoritmică operativă, care să aprofundeze o serie de noțiuni de bază dar care să nu tindă la specializare, ci să se încadreze în ansamblul culturii generale a elevilor.

Discuțiile au relevat de asemenea faptul că raportul dintre cantitatea de cunoștințe predate și rigurozitatea științifică a acestora trebuie să reprezinte o preocupare constantă a celor care întocmesc programe sau redactează manuale. S-a subliniat în deosebi necesitatea de a se îmbunătăți programa de geometrie, care nu ține seama de modernizare în aceeași măsură cu programele celorlalte discipline matematice. S-a relevat de asemenea ca fiind de actualitate preocuparea de a situa mecanica pe un loc mai bine precizat între disciplinele cu caracter matematic.

Elemente determinante pentru caracterul științific al predării biologiei

Constatarea cu privire la predarea biologiei a dat posibilitatea să se releve, în cadrul unei ample discuții, numeroase părerii formulate de specialiști. Pornind de la constatarea că întărirea caracterului științific al învățămîntului biologiei depinde în primul rînd de valoarea programelor și manualelor școlare, participanții la dezbateri s-au oprit în mod deosebit asupra felului în care trebuie incluse, în programă și în manual, teoriile moderne din domeniul științelor biologice. Ei au stăruit asupra faptului că aceste teorii nu trebuie să fie „lipite”, să prezinte un adăus vizibil la capitolele impiețite în rigiditatea unor forme fixate de mult, ci să fie încadrate organic în materialul studiat de elevi, să corespundă obiectivelor majore ale predării biologiei în liceu.

În același timp, s-a subliniat că modernizarea programei și manualelor nu se poate limita la includerea unor capitole noi, ci presupune și înlăturarea cunoștințelor infirmate de noile descoperiri din domeniul biologiei.

Discuțiile s-au referit, în continuare, la necesitatea ca programa și manualele să-i informeze pe elevi asupra liniilor principale de dezvoltare a științelor biologice contemporane, să delimiteze limpede ramurile științifice ale biologiei și să trateze complex aceste ramuri, să valorifice cu mai multă atenție baza documentară, să asigure o sistematizare judicioasă a materiei pe clase și probleme.

Printre propunerile făcute în cursul dezbaterilor sînt de menționat acelea care au subliniat necesitatea accentuării caracterului de ipoteză al teoriilor legate de originea vieții pe pămînt.

S-a cerut ca Editura didactică și pedagogică să asigure elaborarea unor manuale care să constituie un sprijin efectiv pentru elevi. De asemenea s-a mai cerut editarea unor lucrări destinate uzului profesorilor, care să conțină o expunere sintetică, făcînd referiri și la științele limitrofe, prezentînd cunoștințele la un nivel științific și grafic cu adevarat modern.

Faptul că centrul de greutate al discuțiilor a fost pus pe com-

plexa și importanta problemă a introducerii noului în cadrul predării biologiei a constituit un sprijin real în vederea elaborării programei și manualelor de biologie.

Problemele esențiale ale predării educației cetățenești și legăturile cu celelalte discipline școlare

La constatarea în care s-a dezbătut noul proiect de programă pentru educația cetățenească au participat specialiști din domeniul științelor sociale, științelor juridice, autori de manuale școlare, directori de școli generale și licee, precum și numeroși profesori care predau această disciplină. A avut loc, cu acest prilej, un util schimb de opinii în legătură cu scopul și cerințele programei de educație cetățenească.

Discuțiile au abordat problemele fundamentale ale conținutului acestui obiect: probleme de structură, de profil, probleme referitoare la logica internă a unor capitole, la formulările științifice. Au fost emise o serie de părerii menite să elucideze problema. Locul acestui obiect în învățămînt în condițiile existenței multor zone de interferență cu alte obiecte. S-a subliniat necesitatea întăririi caracterului educativ al programelor și manualelor, a sporirii accesibilității cunoștințelor ce urmează a fi incluse în acestea. S-a arătat, de asemenea, că este necesar să se asigure concordanța între programa de educație cetățenească și îndrumările privind activitatea educativă în general.

În dezbateri s-au făcut și numeroase propuneri legate de o mai judicioasă distribuție a capitolelor viitoarelor programe așa încît legăturile dintre ele să fie mai firească, mai organică. Astfel, s-a propus ca după lecțiile de introducere privind obiectul și importanța educației cetățenești un ciclu de lecții să dea cunoștințe generale despre stat, drept și morală, după care să se prevadă lecții despre victoria socialismului în țara noastră, despre structura socială a țării noastre, despre Republica Socialistă România, stat suveran, independent și unitar, despre sarcinile statului nostru socialist. De asemenea, s-au mai făcut propuneri privind problemele care urmează să fie incluse în programa de educație cetățenească în legătură cu drepturile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor Republicii Socialiste România, cu organele de stat în Republica Socialistă România etc. Totodată s-a propus ca programa să prevadă în încheiere o lecție despre profilul moral cetățenească al tineretului patriei noastre. S-au făcut în același timp judicioase observații pe marginea unor formulări incluse în proiectul de programă.

Unii dintre participanții la constatare s-au referit și la modul cum vor trebui să fie oglinđite în viitorul manual de educație cetățenească prevederile noii programe, astfel încît utilizarea acestuia de către elevi să asigure o cît mai temeinică asimilare a cunoștințelor.

Constatarea privind proiectul de programă pentru educația cetățenească a oferit astfel celor care vor definiția programa și manualul de specialitate o serie de propuneri valoroase.

În prezent, colective din cadrul Ministerului Învățămîntului și al Editurii didactice și pedagogice studiază propunerile făcute la constatare, pentru a asigura reflectarea lor în programe și manuale.

În clasa I a Școlii generale de 8 ani nr. 178 din Capitală.

